

Hayat Bilgisi Ö?retimi Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hayat Bilgisi Ö?retimi Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22730>

Özet

Hayat Bilgisi Ö?retimi Tutum Ölçe?i (HBÖTÖ), Sar?kaya, Özgöl ve Y?lar (2017) taraf?ndan, özellikle s?n?f ö?retmeni adaylar?n?n ve mevcut s?n?f ö?retmenlerinin Hayat Bilgisi dersinin ö?retimine yönelik tutumlar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Geli?tirme sürecinde kapsamlı literatür taraması ve uzman görüşleri kullanılarak olu?turulan madde havuzu, daha sonra aç?mlayıcı ve do?rulayıcı faktör analizlerine tabi tutulmuştur. Ölçek, toplam 24 maddeden ve "Sevme", "De?er Verme" ve "Önemseme" olmak üzere üç alt boyuttan olu?maktadır. Yüksek iç tutarlılık katsayıları ve güçlü yapısal geçerlik bulguları, HBÖTÖ'nün Hayat Bilgisi ö?retimine yönelik tutumlar? güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçebildiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Hayat Bilgisi, Tutum Ölçe?i, Ö?retim Tutumu, S?n?f Ö?retmenliği, İlkö?retim, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Şmail Sar?kaya, Mustafa Özgöl, Ramazan Y?lar

Amaç

Bu ölçe?in temel amacı, s?n?f ö?retmenlerinin ve s?n?f ö?retmeni adaylar?n?n, ilkö?retim düzeyindeki Hayat Bilgisi dersinin ö?retimine yönelik sahip oldukları duygusal, bilişsel ve davranışsal e?ilimleri yani tutumları belirlemektir. Hayat Bilgisi dersi, öğrencilerin sosyal, kültürel ve kişisel gelişimleri açısından kritik öneme sahip olduğundan, bu dersi verecek olan eğitimcilerin derse yönelik pozitif tutum geli?tirmeleri beklenmektedir.

Ölçek, eğitim araştırmacılarına ve politika yapıcılara, öğretmen yetiştirme programlarının etkililiğini değerlendirme ve öğretmen adaylar?n?n mesleki yeterliliklerini ölçme konusunda standart bir araç sunmaktadır. Ölçek sayesinde, öğretmenlerin Hayat Bilgisi dersini ne kadar ciddiye aldıkları, ne kadar keyif alarak öğrettikleri ve ne kadar derli buldukları nicel verilerle ortaya konulabilmektedir.

Yapı

Hayat Bilgisi Ö?retimi Tutum Ölçe?i, bireyin Hayat Bilgisi ö?retimine yönelik genel tutumunu ölçen üç temel alt boyuttan oluşan çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Bu alt boyutlar, tutumun farklı veçhelerini ele alır ve birbiriyle ilişkilidir:

Sevme (12 Madde): Ö?retim sürecine yönelik duyulan pozitif duygusal tepkileri ve dersten alınan

hazz? ifade eder.

De?er Verme (8 Madde): Hayat Bilgisi dersinin akademik, sosyal ve ki?isel geli?im aç?s?ndan ta??d??? öneme inanmay? ve bu dersin ö?retimini planlamaya istekli olmay? içerir.

Önemseme (4 Madde): Dersin gereklili?ine ve bu ders için harcanan zaman?n verimli oldu?una dair güçlü inanc? temsil eder (Bu boyutta ters maddeler bulunmaktadır).

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, hem içerik geçerli?i hem de yap? geçerli?i aç?s?ndan titizlikle yürütülmü?tür. İçerik geçerli?ini sa?lamak amacıyla öncelikle kapsamlı bir literatür taraması yap?lm?? ve madde havuzu olu?turulmu?tur. Bu maddeler, uzman görü?lerine sunulurak ölçe?in forma son hali verilmi?tir.

Yap? geçerli?i ise iki a?amalı faktör analiziyle test edilmi?tir. İlk a?amada, 434 ö?retmen aday?ndan olu?an bir örneklem üzerinde Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm?? ve ölçe?in 24 madde ve 3 faktörlü (sevme, de?er verme, önemseme) yap?s? belirlenmi?tir. İkinci a?amada ise, 250 s?n?f ö?retmeninden olu?an farklı bir örneklem ile elde edilen bu yap?nın do?rulu?u Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile teyit edilmi?tir. Bu süreçler, ölçe?in teorik yap?yı ba?arılı? bir şekilde temsil etti?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık katsayılar? ve iki yar? güvenilirlik katsayılar? kullanılarak de?erlendirilmi?tir. Elde edilen de?erler, ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu kan?tlamaktadır:

Genel İç Tutarlılık: Ölçe?in geneline ait Cronbach Alpha katsayısı oldukça yüksek olup, **.93** olarak hesaplanm??tır.

İki Yar? Test Güvenirli?i: Spearman Brown iki yar? test güvenilirlik katsayısı **.81** olarak bulunmu?tur.

Alt Boyut Güvenirli?i: Ölçe?in alt boyutlarına ait güvenilirlik katsayılarının tamamı **.70'in üzerinde** de?erler göstermi?tir.

Bu istatistiksel bulgular, HBÖTÖ'nün ölçüm sonuçlarının zaman içinde tutarlı oldu?unu ve maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda yüksek bir uyum sergiledi?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

HBÖTÖ'nün geli?tirilmesi sürecinde kullanılan faktör analizleri, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya koymu?tur.

Öncelikle, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) 434 ö?retmen aday? üzerinde ger?ekle?tirilmis?tir. AFA sonuçlar?, ölçe?in 24 madde ile üç temel faktörde topland???n? göstermi?tir: Sevme, De?er Verme ve Önemseme. Bu üç faktörün toplam varyansa katkısa?, ölçe?in yap?sal aç?klay?c?li???n?n yeterli düzeyde oldu?unu kan?tlam???tr.

AFA ile belirlenen bu üç faktörlü yap?n?n model uyumu, 250 s?n?f ö?retmeninden olu?an ba???ms?z bir örneklem üzerinde Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile test edilmi?tir. DFA sonuçlar?, modelin teorik olarak öngörülen üç boyutlu yap?y? destekledi?ini ve kabul edilebilir uyum indekslerine sahip oldu?unu ortaya koymu?tur.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Tutum Ölçe?i)

Format: Yaz?l? öz bildirim formu (Self-Report)

Dil Mevcut: Türkçe

Popülasyon Grubu: E?itimciler (Ö?retmen Adaylar? ve S?n?f Ö?retmenleri)

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Üniversite ö?rencileri ve çal???an profesyoneller)

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik çal???mas? için 434 ö?retmen aday? ve 250 s?n?f ö?retmeni kullan?lm???tr.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme (1= Kesinlikle Kat?lm?yorum, 5= Tamamen Kat?lm?yorum).

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen Tutumu, Hayat Bilgisi Dersi, Psikometrik Özellikler, Cronbach Alpha, Faktör Yap?s?, E?itim Bilimleri.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Sorumlu Yazar: ?smail Sar?kaya

Sorumlu Yazar ?leti?im: ismailsarikaya@bayburt.edu.tr

Test Y?l?: 2017

?zinler ve Ücret: Ölçek akademik ara?t?rmalar için kullan?labilir olup, ticari olmayan kullan?mlar için yazarlar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Sar?kaya, ?. , Özgöl, M. ve Y?lar, R. (2017). Hayat Bilgisi Ö?retimi Tutum Ölçe?inin geli?tirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çal??ması. *?lkö?retim Online*, 16(3), 992-1006. DOI: 10.17051/ilkonline.2017.330237

Makalenin orijinal tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??abilir: ilkogretim-online.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF doküman? buradan indirilebilir: hayat-bilgisi-ogretimi-tutum-olcegi-toad.pdf

Hayat Bilgisi Ö?retimi Tutum Ölçe?i Maddeleri

Ölçek, toplam 24 maddeden olu?makta olup, her bir alt boyut için örnek maddeler a?a??da sunulmu?tur:

Sevme (12 madde): Hayat bilgisi ö?retimini çok önemli buluyorum.

De?er Verme (8 madde): Hayat bilgisi ö?retimini planlamaktan zevk al?r?m/alaca??m.

Önemseme (4 madde): Hayat bilgisi ö?retimi için harcanan zamana ac?yorum (ters madde).